Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

19 päivänä syyskuuta 2018 *

Muutoksenhaku – Valtiontuki – Ranskan toteuttamat tukiohjelmat – Rajoittamaton valtiontakaus, jonka Institut français du pétrole (IFP) sai, koska sille myönnettiin teollista ja kaupallista toimintaa harjoittavan julkisen laitoksen (EPIC) asema – Päätös, jossa todetaan, että kyseinen toimenpide ei osittain ole valtiontukea ja että se on osittain sisämarkkinoille tietyin edellytyksin soveltuvaa valtiontukea – Tukiohjelman käsite – Olettama edun olemassaolosta – Todistustaakka ja näyttökynnys

Asiassa C-438/16 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 4.8.2016,

**Euroopan komissio**, asiamiehinään B. Stromsky ja D. Grespan,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

**Ranskan tasavalta**, asiamiehinään D. Colas ja J. Bousin, ja

**IFP Énergies nouvelles**, kotipaikka Rueil-Malmaison (Ranska), edustajinaan E. Morgan de Rivery ja E. Lagathu, avocats,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Borg Barthet, M. Berger ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo-Peyronnel,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.9.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.12.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

**tuomion**

1 Euroopan komissio vaatii valituksellaan unionin yleisen tuomioistuimen 26.5.2016 antaman tuomion Ranska ja IFP Énergies nouvelles v. komissio (T-479/11 ja T-157/12, jäljempänä valituksenalainen tuomio; EU:T:2016:320) kumoamista siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi sillä valtiontuesta C 35/08 (ex NN 11/08), jota Ranska on myöntänyt julkisoikeudelliselle laitokselle Institut Français du Pétrole, 29.6.2011 annetun komission päätöksen 2012/26/EU (EUVL 2012, L 14, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös) 1 artiklan 3–5 kohdan sekä 2–12 artiklan.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1), joka oli voimassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtumahetkellä, 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’tuella’ toimenpiteitä, jotka täyttävät kaikki [SEUT 107] artiklan 1 kohdassa asetetut tunnusmerkit;

– –

c) ’uudella tuella’ kaikkia tukia, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset;

d) ’tukiohjelmalla’ säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan myöntää yrityksille, jotka määritellään säädöksessä tai päätöksessä yleisesti ja käsitteellisesti ilman, että edellytetään muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, sekä säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella erityiseen hankkeeseen liittymätöntä tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle yritykselle toistaiseksi ja/tai rajoittamaton määrä;

e) ’yksittäisellä tuella’ tukia, joita ei ole myönnetty tukiohjelman osana, sekä niitä tukiohjelman osana myönnettyjä tukia, joista on ilmoitettava;

– –”

3 EY:n perustamissopimuksen [SEUT 107] ja [SEUT 108] artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina annetun komission tiedonannon (EUVL 2008, C 155, s. 10; jäljempänä takauksia koskeva tiedonanto) 1.2 kohdassa, jonka otsikko on ”Takaustyypit”, määrätään seuraavaa:

”Yleisimmässä muodossaan takaukset liittyvät lainaan tai muuhun rahoitussitoumukseen, josta lainanottaja sopii lainanantajan kanssa. Takaukset voidaan myöntää yksittäisinä takauksina tai takausjärjestelmiin kuuluvina.

Takausmuodot voivat kuitenkin olla erilaisia esimerkiksi niiden oikeusperustasta, rahoitustoimen luonteesta ja takauksen kestosta riippuen. Luettelo ei ole tyhjentävä, mutta seuraavat takausmuodot voidaan yksilöidä:

– –

– rajoittamattomat takaukset, jotka eroavat määrän ja/tai ajan osalta rajoitetuista takauksista: komissio katsoo, että myös tavanomaista edullisemmat rahoitusehdot sellaisille yrityksille, joiden oikeudellinen muoto sulkee pois konkurssin tai muut maksukyvyttömyysmenettelyt taikka nimenomaan mahdollistaa valtiontakauksen tai sen, että valtio kattaa tappiot, ovat takauksina

myönnettävää valtiontukea. Samaa periaatetta sovelletaan myös silloin kun valtio hyväksyy rajoittamattoman vastuun yrityksen veloista hankkiessaan osakkuuden siitä sen sijaan, että valtio rajoittaisi vastuutaan,

– –”

4 Takauksia koskevan tiedonannon 2.1 kohdassa, jonka otsikko on ”Yleisiä huomautuksia”, määrätään seuraavaa:

”[SEUT 107] artiklan 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Näitä yleisiä arviointiperusteita sovelletaan myös takauksiin. [Kuten muiden mahdollisten tukimuotojen osalta], valtion, siis keskushallinnon, alueellisten tai paikallisten viranomaisten, suoraan myöntämät takaukset, samoin kuin muiden valtion hallinnoimien elimien, kuten yritysten ja viranomaisille vastuussa olevien tahojen, valtion varoista myöntämät takaukset voidaan katsoa valtiontueksi [– –]

Epäselvyyksien välttämiseksi valtion varojen osallisuus olisi siten selvitettävä valtiontakausten yhteydessä. Valtiontakauksesta saatava hyöty on se, että valtio vastaa takaukseen liittyvästä riskistä. Tällaisesta valtion ottamasta riskistä peritään tavallisesti asianmukainen takausmaksu. Jos valtio luopuu tällaisesta maksusta kokonaan tai osittain, yritys hyötyy ja samalla kulutetaan valtion varoja. Siten kyseessä voi olla [SEUT 107 artiklan] 1 kohdan mukainen valtiontuki, vaikka kävisi ilmi, ettei valtio joutuisi maksamaan takaamaansa määrää. Tuen myöntäminen tapahtuu, kun takaus annetaan, ei silloin kun vaaditaan takaussuoritusta tai kun suoritetaan takaussitoumuksen mukaisia maksuja. Takausta myönnettäessä on arvioitava, onko takaus valtiontukea ja jos on, mikä on tuen määrä.

– –”

5 Takauksia koskevan tiedonannon 2.2 kohdassa, jonka otsikko on ”Tuki lainanottajalle”, määrätään seuraavaa:

”Tuensaaja on yleensä lainanottaja. Kuten 2.1 kohdassa todetaan, valtion ottamasta riskistä peritään tavallisesti asianmukainen takausmaksu. Jos lainanantajan ei tarvitse suorittaa maksua lainkaan tai se on liian pieni, se saa edun. Valtiontakauksella lainanottaja saa lainalleen rahoitusmarkkinoilla yleisesti saatavilla olevia edullisemmat ehdot takauksettomaan tilanteeseen verrattuna. Valtiontakauksella lainanottaja saa alhaisemman koron ja/tai joutuu antamaan vähemmän vakuuksia. Joissain tapauksissa lainanottaja ei ilman valtiontakausta löytäisi rahoituslaitosta, joka olisi valmis antamaan sille lainaa millään ehdoilla. – – ”

## Asian tausta ja riidanalainen päätös

6 IFP Énergies nouvelles (jäljempänä IFPEN), jonka nimi oli ennen 13.7.2010 Institut français du pétrole, on ranskalainen julkisoikeudellinen laitos, jonka tehtävänä on erityisesti tutkimus- ja kehittämistoiminta öljyn- ja kaasunetsinnän sekä jalostuksen ja petrokemian teknologian aloilla, insinöörien ja teknikkojen kouluttaminen sekä kyseisten alojen tiedotus- ja dokumentointitoiminta.

7 IFPEN oli vuoteen 2006 saakka yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, joka oli voimassa olleen kansallisen lainsäädännön mukaisesti Ranskan hallituksen taloudellisessa ja rahoituksellisessa määräysvallassa.

8 Energiapolitiikan suuntaukset vahvistavasta ohjelmasta 13.7.2005 annetun lain nro 2005-781 (loi n° 2005-781, du 13 juillet 2005, de programme fixant les orientations de la politique énergétique, JORF 14.7.2005, s. 11570) nojalla IFPEN muutettiin 6.7.2006 alkaen teollista ja kaupallista toimintaa harjoittavaksi julkisoikeudelliseksi laitokseksi (jäljempänä EPIC).

9 Ranskan oikeuden mukaan EPICeillä on Ranskan valtiosta erillinen oikeushenkilöllisyys ja taloudellinen autonomia sekä rajoitettu erityistoimivalta, joihin kuuluu yleensä yhden tai useamman julkisen palvelun tehtävän hoitaminen. Koska nämä laitokset ovat julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä, niihin ei julkisten varojen taloudellisen koskemattomuuden yleisen periaatteen perusteella sovelleta yleisen lainsäädännön mukaisia maksukyvyttömyysmenettelyjä.

10 EPICien oikeudellisen aseman erityispiirteet ovat kiinnittäneet komission huomiota, ja komissio on Ranskan La Postelle myöntämästä valtiontuesta C 56/07 (ex E 15/05) 26.1.2010 tehdyssä päätöksessä 2010/605/EU (EUVL 2010, L 274, s. 1; jäljempänä La Poste -päätös) tarkastellut kyseistä asemaa suhteessa Euroopan unionin valtiontukisääntöihin. Todettuaan ensin, että EPICit saivat asemansa perusteella implisiittisen ja rajoittamattoman valtiontakauksen, komissio katsoi kyseisessä tapauksessa tältä osin, että tällaista takausta oli pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, koska La Posten oli sen ansiosta mahdollista saada edullisemmat luottoehdot kuin sille olisi myönnetty pelkästään sen oman rahoitusaseman perusteella.

11 La Poste -päätöksen tekemiseen johtaneen menettelyn yhteydessä vuonna 2006 Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle, että IFPEN muuttui yksityisoikeudellisesta oikeushenkilöstä EPICiksi. Tämä tieto välitettiin komissiolle vuonna 2005 aloitetun menettelyn yhteydessä, jossa Ranskan viranomaisten IFPENille myöntämää julkista rahoitusta tutkittiin valtiontukisääntöjen perusteella.

12 Komissio päätti silloin erottaa sen kysymyksen tarkastelun, voiko IFPENin muuttaminen EPICiksi olla SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, IFPENin julkisen rahoituksen tutkinnasta. Niinpä se yhtäältä päätti 16.7.2008 IFPENille myönnetyn julkisen rahoituksen tutkinnan tekemällä päätöksen 2009/157/EY Ranskan IFP-konsernin hyväksi toteuttamasta tuesta (C 51/05 (ex NN 84/05)) (EUVL 2009, L 53, s. 13). Toisaalta se päätti kuitenkin samana päivänä Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistulla ilmoituksella (EUVL 2008, C 259, s. 12) aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, joka koski Ranskan valtion rajoittamatonta takausta IFPENin hyväksi, ja kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa.

13 Komissio antoi riidanalaisen päätöksen 29.6.2011.

14 Tässä päätöksessä komissio ensinnäkin katsoi La Poste -päätöksessä noudattamaansa päättelyyn nähden analogisen päättelyn perusteella, että sillä, että IFPEN oli muutettu EPICiksi, oli annettu tälle laitokselle 6.7.2006 alkaen rajoittamaton ja implisiittinen valtiontakaus.

15 Komissio on tässä yhteydessä todennut pääasiallisesti, että EPICin asemaan liittyvät erityispiirteet merkitsivät, että valtio viime kädessä takaa IFPENin velkojen maksamisen. Tällä tavoin kyseinen laitos saa komission mukaan etua ja samalla kulutetaan julkisia varoja, koska valtio luopuu takauksiin tavallisesti liitettävästä korvauksesta. Lisäksi takaus muodostaa valtion varoihin kohdistuvan mahdollisen tulevan sitoumuksen riskin, koska valtio voi joutua maksamaan IFPENin velat.

16 Toiseksi komissio täsmensi, että IFPENin EPIC-asemasta johtuva rajoittamaton valtiontakaus voi olla valtiontukea sikäli kuin se kattoi tämän taloudellista toimintaa. Komissio päätti siten rajoittaa tutkintansa laajuutta siten, että tutkinta koski valtiontuen olemassaoloa ainoastaan IFPENin harjoittaman taloudellisen toiminnan osalta.

17 Kolmanneksi komissio tutki, annettiinko tällä implisiittisellä ja rajoittamattomalla takauksella IFPENille SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valikoiva etu sen suhteissa pankki- ja rahoituslaitoksiin, toimittajiin ja asiakkaisiin.

18 Ensinnäkin suhteista pankki- ja rahoituslaitoksiin komissio katsoi, ettei kyseinen laitos ollut saanut EPIC-asemaansa liittyvästä valtiontakauksesta todellista taloudellista etua ajanjaksona, joka alkoi sen muuttumisesta EPICiksi heinäkuussa 2006 ja päättyi vuoden 2010 loppuun (jäljempänä kyseessä oleva ajanjakso). Kyseinen toimielin korosti kuitenkin, että tällainen päätelmä päti ainoastaan menneeseen aikaan, sillä komissio ei voinut olettaa toimijoiden tulevaa käyttäytymistä markkinoilla eikä niiden käsityksen kehittymistä valtiontakauksen vaikutuksesta IFPENin maksukyvyttömyysriskiin.

19 Seuraavaksi komissio katsoi suhteista toimittajiin, että IFPEN oli saanut todellista taloudellista etua, joka koostui sen toimittajien toteuttamasta hintojen alentamisesta. Hintojen alentaminen johtui komission mukaan näiden suotuisammasta arviosta IFPENin maksukyvyttömyysriskistä, sillä kyseistä laitosta ei voida sen EPIC-aseman vuoksi asettaa selvitystilaan. Komissio katsoi tässä yhteydessä pääasiallisesti, että jollei valtiontakausta olisi, toimittajan, joka haluaisi hyötyä vastaavasta takauksesta, olisi käännyttävä luottolaitoksen tai erityisen vakuutuslaitoksen puoleen. Hinnanalennusta voitiin näin ollen sen mukaan arvioida vastaavan riskin kattamisesta aiheutuvien kustannusten perusteella.

20 Lopuksi suhteista asiakkaisiin komissio katsoi, että kun otetaan huomioon valtion IFPENille myöntämä takaus, sen asiakkaat voivat olla varmoja siitä, ettei kyseinen laitos joudu koskaan selvitystilaan ja että se näin ollen kykenee aina täyttämään sopimusvelvoitteensa tai, jos se ei täyttäisi niitä, asiakkaat voivat olla varmoja siitä, että ne saavat korvauksen tästä laiminlyönnistä. Kyseisen takauksen puuttuessa asiakas, joka haluaisi saada samantasoisen suojan, joutuisi komission mukaan ottamaan suoritustakuun rahoituspalvelujen välittäjältä. Näin ollen IFPEN sai todellista taloudellista etua, joka koostui siitä, ettei suoritustakuuta tai vähintään best effort -takausta vastaavaa palkkiota makseta, ja jonka se oli komission mukaan tarjonnut asiakkailleen.

21 Komissio katsoi, että tämä valtiontakauksesta johtuva taloudellinen etu oli valikoiva, koska IFPENin kilpailijat, joihin sovellettiin yleisen lainsäädännön mukaisia maksukyvyttömyysmenettelyjä, eivät saaneet vastaavaa takausta.

22 Neljänneksi ja viimeiseksi komissio tutki tämän valtiontuen soveltuvuutta sisämarkkinoille ottaen huomioon säännöt, jotka on esitetty yhteisön puitteissa tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle (EUVL 2006, C 323, s. 1). Se päätteli, että ”IFPEN-konsernille” myönnetty valtiontuki soveltui sisämarkkinoille tietyin, riidanalaisessa päätöksessä täsmennetyin edellytyksin.

**Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio**

23 Ranskan tasavalta ja IFPEN nostivat riidanalaisesta päätöksestä kanteet unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 9.9.2011 (asia T-479/11) ja 5.4.2012 (asia T-157/12) toimittamillaan kannekirjelmillä.

24 Kanteidensa tueksi Ranskan tasavalta ja IFPEN moittivat komissiota siitä, että tämä laiminlöi näyttövelvollisuutensa valtiontukien alalla ja tulkitsi virheellisesti SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valikoivan edun käsitettä.

25 Unionin yleinen tuomioistuin lykkäsi 2.12.2013 antamallaan määräyksellä asioiden T-479/11 ja T-157/12 käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin antoi tuomion La Poste -päätöksen laillisuutta koskevassa asiassa C-559/12 P.

26 Unionin tuomioistuin antoi 3.4.2014 tuomion Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217).

27 Unionin yleinen tuomioistuin yhdisti 8.9.2015 tekemällään päätöksellä asiat T-479/11 ja T-157/12 suullista käsittelyä ja lopullisen ratkaisun antamista varten.

28 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisella tuomiolla Ranskan tasavallan ja IFPENin kanteet osittain ja kumosi riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä luokiteltiin IFPENin EPIC-asemasta johtuva takaus SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi sekä siltä osin kuin siinä määritettiin seuraukset tästä luokittelusta. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteet muilta osin.

29 Nyt käsiteltävän valituksen kannalta merkitykselliset valituksenalaisen tuomion perustelut ovat pääasiallisesti seuraavat.

30 Unionin yleinen tuomioistuin selitti aluksi valituksenalaisen tuomion 78–89 kohdassa, että menetelmä, jonka komissio oli valinnut määrittääkseen, onko olemassa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valikoiva etu, ja jossa tutkittiin hyötyä, jonka IFPEN oli EPIC-asemansa perusteella saanut suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin sekä toimittajiin ja asiakkaisiin, ei ollut virheellinen.

31 Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, että tavassa, jolla komissio oli soveltanut tätä menetelmää käsiteltävään asiaan, oli merkittäviä virheitä erityisesti sen edun määrittämistä koskevilta osin, jonka IFPEN oli saanut EPIC-asemaansa liittyvästä rajoittamattomasta valtiontakauksesta suhteissaan toimittajiin ja asiakkaisiin. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi erityisesti kyseisen tuomion 94 kohdassa, että komission päätelmä, jonka mukaan tästä takauksesta oli muodostunut IFPENille ”todellista taloudellista etua”, perustui puhtaasti hypoteettiseen päättelyyn.

32 Yhtäältä IFPENin suhteista toimittajiinsa unionin yleinen tuomioistuin siten totesi kyseisen tuomion 95 kohdassa, että komission mukaan etu, jonka mainittu laitos oli saanut rajoittamattomasta valtiontakauksesta, muodostui hinnanalennuksesta, jonka sen toimittajat olivat myöntäneet sen johdosta, ettei maksukyvyttömyydestä johtuvaa laiminlyöntiriskiä ollut.

33 Valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin huomautti, ettei yksikään seikka osoittanut, että kyseessä olevilla markkinoilla tai liike-elämässä yleensä esiintyisi toimittajien myöntämiä hinnanalennuksia laitoksille, joilla on valtiontakaus maksukyvyttömyysriskiä vastaan.

34 Toisaalta IFPENin ja sen asiakkaiden välisistä suhteista unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa, että komissio oli riidanalaisessa päätöksessä määritellyt eduksi, jonka kyseinen laitos oli voinut saada asemaansa liittyvän valtiontakauksen perusteella, sen, ettei suoritustakuuta tai best effort -takausta, jonka se oli voinut tarjota asiakkailleen, vastaavaa palkkiota ollut maksettu.

35 Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoi valituksenalaisen tuomion 114 kohdassa, että tällainen päättely edellytti, että normaaleissa markkinaolosuhteissa IFPENin kaltaisten tutkimuslaitosten asiakkaat turvautuvat tämäntyyppisiin takauksiin tai takuisiin suojautuakseen sopimuskumppaninsa maksukyvyttömyysriskiltä ja että kun kyse on IFPENillä olevan takauksen kaltaisesta takauksesta, sen asiakkaiden ei tarvitse itse hankkia vastaavaa takausta.

36 Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin, ettei komissio ollut esittänyt mitään näyttöä, joka olisi ollut omiaan osoittamaan tämän päättelyn perustelluksi tai todennäköiseksi.

37 Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 133–181 kohdassa komission väitteet, jotka koskivat 3.4.2014 annetussa unionin tuomioistuimen tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistaman, etuuden olemassaoloa koskevan olettaman ulottuvuutta ja soveltamista.

38 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti tältä osin valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa, että mahdollisuus turvautua olettamaan todistuskeinona riippuu niiden hypoteesien uskottavuudesta, joihin tämä olettama perustuu, ja muistutti kyseisen tuomion 139 ja 140 kohdassa, että 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettu olettama perustui kahteen unionin tuomioistuimen uskottavaksi katsomaan lähtökohtaan eli siihen, että takauksella oli suotuisa vaikutus velkojien arvioon takauksen edunsaajan maksukyvyttömyysriskistä, ja luottokustannusten alenemiseen. Unionin yleinen tuomioistuin totesi nyt käsiteltävässä tapauksessa, ettei komissio päinvastoin ollut esittänyt riidanalaisessa päätöksessä yhtäkään seikkaa, joka olisi ollut omiaan osoittamaan uskottaviksi sen hypoteeseja ja erityisesti hypoteesia, jonka mukaan IFPENin EPIC-asema voi houkutella toimittajia myöntämään hinnanalennuksia.

39 Unionin yleinen tuomioistuin totesi siten tuomionsa 142 kohdassa, ettei komissio voinut vedota unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistamaan olettamaan osoittaakseen edun olemassaolon yhtäältä IFPENin ja toisaalta toimittajien ja asiakkaiden välisissä suhteissa. Tämän olettaman avulla voidaan unionin yleisen tuomioistuimen mukaan nimittäin ainoastaan osoittaa, että on olemassa etu, joka muodostuu edullisemmista luottoehdoista, joten olettamaa sovelletaan ainoastaan EPICien ja rahoitus- ja pankkilaitosten välisiin suhteisiin.

40 Unionin yleinen tuomioistuin lausui valituksenalaisen tuomion 162 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa myös komission väitteestä, joka perustui tätä alaa koskevaan unionin oikeuskäytäntöön, jonka mukaan kyseinen toimielin voi tukijärjestelmää arvioidessaan rajoittua tutkimaan kyseisen järjestelmän yleispiirteitä tarkastaakseen, sisältyykö siihen valtiontukeen viittaavia osatekijöitä.

41 Unionin yleinen tuomioistuin ei tältä osin lausunut oikeudenkäyntiväitteestä, jonka IFPEN ja Ranskan tasavalta esittivät tästä perustelusta, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei luokiteltu kyseistä takausta tukiohjelmaksi, vaan hylkäsi tässä yhteydessä kyseisen perustelun perusteettomana.

42 Vaikka unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 168 kohdassa, että EPIC-asemaan liittyvä takaus yleisesti ottaen kuuluu asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetun tukiohjelman käsitteen alaan, se sitä vastoin totesi kyseisen tuomion 169–172 kohdassa, että sikäli kuin IFPENin muuttuminen EPICiksi voitiin luokitella valtiontueksi, se oli tukiohjelman osana myönnettyä tukea, josta oli ilmoitettava, toisin sanoen kyseisen asetuksen 1 artiklan e alakohdassa tarkoitettua yksittäistä tukea.

43 Lopuksi IFPENin suhteista pankki- ja rahoituslaitoksiin unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 187 kohdassa, että komissio voi lähtökohtaisesti vedota 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettuun olettamaan. Valituksenalaisen tuomion 188 ja 189 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin totesi, että komissio oli itse kumonnut tämän olettaman todetessaan riidanalaisessa päätöksessä, ettei IFPEN ollut kyseessä olevana ajanjaksona saanut mitään todellista taloudellista etua edullisempina lainaehtoina, joita pankki- ja rahoituslaitokset olisivat myöntäneet sille sen EPIC-aseman perusteella. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tämän perusteella kyseisen tuomion 190 kohdassa, että komission tekemä tutkinta oli osoittanut, ettei IFPEN ollut saanut suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin etua siitä, että se muuttui EPICiksi.

44 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 197 kohdassa päättelynsä lopuksi, ettei komissio ollut riidanalaisessa päätöksessä osoittanut sellaisen edun olemassaoloa, jonka IFPEN olisi saanut EPIC-asemaansa liittyvästä valtiontakauksesta sen paremmin suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin kuin suhteissaan toimittajiin ja asiakkaisiin.

45 Tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3–5 kohdan sekä 2–12 artiklan, joissa komissio oli luokitellut IFPENin EPIC-asemasta johtuvan takauksen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi ja määrittänyt tämän luokittelun seuraukset.

**Asianosaisten vaatimukset**

46 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen uudelleen käsiteltäväksi

– toteaa, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

47 Ranskan tasavalta vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

48 IFPEN vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien unionin yleisessä tuomioistuimessa aiheutuneet kulut.

**Valituksen tarkastelu**

49 Komissio vetoaa valituksensa tueksi kolmeen valitusperusteeseen.

***Ensimmäinen valitusperuste***

50 Ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka koostuu kolmesta osasta, komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä teki oikeudellisia virheitä kieltäessään komissiota rajoittamasta tarkasteluaan kyseisen tukijärjestelmän yleispiirteisiin ja päätellessään virheellisesti, ettei IFPENin saama takaus ollut valtiontukea sen suhteissa pankki- ja rahoituslaitoksiin, tukeutuen siihen, ettei kyseinen laitos ollut saanut todellista etua menneisyydessä (ensimmäinen ja toinen osa). Komissio moittii unionin yleistä tuomioistuin myös siitä, että tämä ylitti valvontavaltansa rajat hyväksyessään IFPENin esittämän väitteen, jota Ranskan tasavalta ei ollut yksilöinyt riittävästi (kolmas osa).

*Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa*

*– Asianosaisten lausumat*

51 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, joka koskee valituksenalaisen tuomion 162, 164 ja 168–173 kohtaa, komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti, ettei IFPENin saama takaus kuulunut asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetun tukiohjelman käsitteen alaan eikä komissio sen vuoksi voinut tukeutua tämän takauksen yleispiirteisiin osoittaakseen, että se oli valtiontukea.

52 Komissio toteaa tässä yhteydessä, että tämä tukiohjelman käsite kattaa toimenpiteet, joille on tunnusomaista, ettei niiden tiettyjä osatekijöitä ole määritelty ja että nämä ovat edelleen määrittämättä ajankohtana, jona toimenpiteistä päätetään, ja tietyissä tapauksissa jopa sen ajan, jolloin niitä sovelletaan. Kun komissio tutkii tällaisten toimenpiteiden ulottuvuutta ratkaistakseen, ovatko ne SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia, se voi siten rajoittua tarkastelemaan niiden yleispiirteitä.

53 Nyt käsiteltävässä tapauksessa komissio katsoo, että IFPENin saama takaus, joka ei liity erityiseen hankkeeseen ja joka on myönnetty toistaiseksi ja määrältään rajoittamattomana, on luokiteltava tukiohjelmaksi. Komission mukaan kyse on erityisesti ”tukiohjelmaohjelmasta”, koska takauksen myöntäminen IFPENille on itsessään osa laajempaa tukiohjelmaa eli EPIC-asemaan lain nojalla liittyvästä implisiittisestä ja rajoittamattomasta valtiontakauksesta muodostuvaa tukiohjelmaa.

54 Komissio riitauttaa näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 168–170 kohdassa esittämät toteamukset, joiden mukaan EPIC-asemaan liittyvää takausta on pidettävä tukiohjelmana, kun taas EPIC-aseman tunnustamista ja siitä seuraavaa takauksen myöntämistä on pidettävä yksittäisenä tukena, josta pitää ilmoittaa komissiolle.

55 Komissio toteaa tässä yhteydessä yhtäältä, että – päinvastoin kuin valituksenalaisen tuomion 171 kohdassa todetaan – vaatimus tuen ilmoittamisesta ei mitenkään osoita, ettei IFPENin saamaa takausta ole pidettävä tukiohjelmana. Komissiolle on nimittäin ilmoitettava sekä tukiohjelmista että yksittäisistä tuista.

56 Komissio korostaa toisaalta, että unionin yleisen tuomioistuimen omaksuma tulkinta vie komissiolta mahdollisuuden toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä vaatiakseen Ranskan viranomaisia lopettamaan tietylle EPICille myönnetyn takauksen. SEUT 108 artiklan 1 kohdan mukaan komissio voi nimittäin ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä vain tukijärjestelmien osalta mutta ei yksittäisten tukien osalta.

57 IFPEN väittää puolestaan, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat selvästi kahdesta syystä.

58 IFPEN huomauttaa tässä yhteydessä ensinnäkin, että komission esittämä päättely perustuu tukiohjelman käsitteen täysin uuteen tulkintaan, jonka mukaan IFPENin saamaa takausta on pidettävä ”tukiohjelmaohjelmana”. Valitusperusteen ensimmäinen osa perustuu sen mukaan siten uusiin perusteluihin, joiden esittämistä ei unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan mukaan voida sallia muutoksenhakuvaiheessa.

59 Toiseksi IFPEN toteaa, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin itse totesi valituksenalaisen tuomion 164 kohdassa – riidanalaisessa päätöksessä ei luokitella takauksen myöntämistä IFPENille ”tukiohjelmaohjelmaksi”. Kyseinen päätös on itse asiassa tehty unionin oikeuden aineellisoikeudellisten ja prosessuaalisten sääntöjen perusteella eikä komission ole niiden perusteella mahdollista katsoa, että tarkasteltavana olevaa toimenpidettä on pidettävä tukiohjelmana.

60 Asiakysymyksen osalta IFPEN ja Ranskan hallitus kiistävät komission perustelujen perusteltavuuden.

*– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

61 On muistutettava, että asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdan mukaan tukiohjelmalla tarkoitetaan säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella yksittäisiä tukia voidaan myöntää yrityksille, jotka määritellään säädöksessä tai päätöksessä yleisesti ja käsitteellisesti ilman, että edellytetään muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, sekä säädöstä tai päätöstä, jonka perusteella erityiseen hankkeeseen liittymätöntä tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle yritykselle toistaiseksi ja/tai rajoittamaton määrä.

62 Yhtäältä tämän asetuksen 1 artiklan e alakohdassa määritellyllä käsitteellä ”yksittäinen tuki” tarkoitetaan tukia, joita ei ole myönnetty tukiohjelman osana, sekä niitä tukiohjelman osana myönnettyjä tukia, joista on ilmoitettava.

63 Kuten unionin tuomioistuimen valtiontukia koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee, komissio voi tukijärjestelmää koskevassa asiassa tyytyä tutkimaan asianomaisen järjestelmän yleispiirteitä olematta velvollinen tutkimaan jokaista yksittäistä soveltamistapausta, kun se tarkistaa, onko tuossa järjestelmässä tukeen viittaavia osatekijöitä (tuomio 9.6.2011, Comitato ”Venezia vuole vivere” ym. v. komissio, C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368, 130 kohta ja tuomio 15.11.2011, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta, C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 122 kohta).

64 Sitä, tekikö unionin yleinen tuomioistuin komission väittämän tavoin oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 169–172 kohdassa, ettei IFPENin saama takaus ollut tukiohjelma ja ettei komissio sen vuoksi voinut tukeutua tämän toimenpiteen yleispiirteisiin osoittaakseen, että se oli valtiontukea, on tutkittava näiden toteamusten valossa.

65 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 169 kohdassa perustellusti, ettei riidanalaisessa päätöksessä tarkasteltu toimenpide ollut yleisesti EPIC-asemaan liittyvä takaus vaan – kuten muun muassa kyseisen päätöksen 21–24 perustelukappaleesta ilmenee – erityinen toimenpide eli IFPENin muuttuminen EPICiksi.

66 On todettava, ettei kyseinen toimenpide sisällä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla ainuttakaan säännöstä, jonka perusteella voidaan myöntää yksittäisiä tukia. Kyseisessä toimenpiteessä nimittäin ainoastaan myönnetään tietylle oikeushenkilölle – eli tässä tapauksessa IFPENille – EPIC-asemaan liittyvä rajoittamaton ja implisiittinen valtiontakaus, ja tällaisen takauksen myöntäminen kyseiselle toimijalle seuraa tästä asemasta.

67 Tästä seuraa, että päinvastoin kuin komissio väittää, kyseinen toimenpide ei kuulu asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitetun tukiohjelman käsitteen alaan.

68 Toiseksi on IFPENin tavoin todettava, että koska komissio päätti analysoida kyseistä toimenpidettä yksittäisenä tapauskohtaisena tukena, unionin yleisen tuomioistuimen on tarkasteltava riidanalaisen päätöksen pätevyyttä pelkästään tämän luokittelun kannalta.

69 Kuten unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 171 kohdassa, komissio erityisesti totesi riidanalaisen päätöksen 256–259 perustelukappaleessa, että IFPENin muuttamista EPICiksi oli pidettävä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna uutena tukena, josta oli ilmoitettava, ja koska IFPENin aseman muutosta ei ollut ilmoitettu sille muodollisesti vaan ainoastaan sattumalta toisen menettelyn yhteydessä, Ranskan viranomaiset eivät olleet noudattaneet kyseistä velvollisuutta ja IFPENin muuttaminen EPICiksi oli täten sääntöjenvastaista tukea.

70 Näin ollen on todettava, että – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa – unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 172 kohdassa, että sikäli kuin IFPENin muuttuminen EPICiksi voitiin luokitella valtiontueksi, se oli tukiohjelman osana myönnettyä tukea, josta oli ilmoitettava, toisin sanoen asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan e alakohdassa tarkoitettua yksittäistä tukea.

71 Tätä toteamusta ei myöskään voida saattaa kyseenalaiseksi komission ”tukiohjelmaohjelmaa” koskevilla perusteluilla, koska – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 80 kohdassa – tällaista käsitettä ei mainita asetuksessa N:o 659/1999. Tältä osin kyseisen asetuksen 1 artiklassa, jossa luetellaan eri tukityypit, määritellään ainoastaan tukiohjelmat ja yksittäiset tuet eikä siinä säädetä sellaisesta mahdollisuudesta, että kyseisen asetuksen 1 artikla d alakohdassa tarkoitettu tukiohjelman käsite voitaisiin itsessään sisällyttää laajempaan tukiohjelmaan.

72 Sama pätee komission perusteluun, jonka mukaan IFPENin EPICiksi muuttamisen luokitteleminen yksittäiseksi tueksi johtaa siihen, että komissiolta viedään mahdollisuus toteuttaa SEUT 108 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja aiheellisia toimenpiteitä sen vaatimiseksi, että Ranskan viranomaiset lopettavat tietylle EPIC-laitokselle myönnetyn takauksen.

73 Tältä osin riittää, kun huomautetaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 82 kohdassa toteaman tavoin, että valituksenalaisen tuomion 169–172 kohdassa esitetyt unionin yleisen tuomioistuimen toteamukset, jotka koskevat tarkastellun toimenpiteen luonnetta yksittäisenä tukena, perustuvat erityisiin olosuhteisiin, jotka liittyvät IFPENin muuttumiseen EPICiksi, eikä niitä lähtökohtaisesti voida soveltaa kaikkiin tämäntyyppisiin laitoksiin.

74 Näin ollen ei ole tarpeen lausua ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä vaan tämä valitusperusteen osa on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

*Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa*

– *Asianosaisten lausumat*

75 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan, ettei EPIC-asemaan liittyvällä takauksella annettu IFPENille etua sen suhteissa pankki- ja rahoituslaitoksiin, tukeutuen pelkästään siihen, ettei kyseinen laitos saanut todellista etua näissä suhteissa kyseessä olevana ajanjaksona.

76 Tältä osin komissio toteaa ensinnäkin, että koska kyseistä toimenpidettä on pidettävä tukiohjelmana, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia, voiko IFPEN saada tästä toimenpiteestä sen yleispiirteet huomioon ottaen etua tulevaisuudessa riippumatta lainaehtoja koskevan todellisen edun saamatta jäämisestä kyseessä olevana ajanjaksona. Komissio korostaa tältä osin tutkineensa takauksen todelliset vaikutukset kyseessä olevana ajanjaksona ainoastaan tarkistaakseen, toteutuiko mainitulla ajanjaksolla konkreettista etua, eikä tutkiakseen, oliko kyseistä takausta pidettävä valtiontukena vai ei, mikä riippui yksinomaan kyseisen toimenpiteen mahdollisten vaikutusten arvioimisesta.

77 Lisäksi komission mukaan unionin yleisen tuomioistuimen omaksuma lähestymistapa merkitsee sitä, että jäsenvaltioita, jotka eivät ilmoita rajoittamattomien takausten myöntämisestä, kohdeltaisiin edullisemmin kuin jäsenvaltioita, jotka ilmoittavat niistä SEUT 108 artiklan mukaisesti, vaikka valtiontukien alan vakiintuneen periaatteen mukaan ensin mainittuja jäsenvaltioita ei saa suosia jälkimmäisten vahingoksi.

78 Jos jäsenvaltio ilmoittaa aikomuksestaan myöntää tämän luonteinen takaus, komissio tutkii nimittäin vain toimenpiteen mahdolliset vaikutukset, koska se ei voi tietää sen todellisia vaikutuksia. Jos jäsenvaltio sitä vastoin myöntää tällaisen takauksen ilmoittamatta siitä etukäteen, se voi näin ollen osoittaa, ettei toimenpiteellä ole ollut mitään konkreettista vaikutusta, ja siten estää sen luokittelemisen valtiontueksi. Komission mukaan tämä houkuttelee jäsenvaltioita olemaan ilmoittamatta rajoittamattomien takausten myöntämisestä.

79 Komissio vetoaa toissijaisesti siihen, että siinäkin tapauksessa, että haluttaisiin katsoa, ettei IFPENin saamaa takausta ole pidettävä tukiohjelmana vaan yksittäisenä tukena, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tukeutua tutkinnassaan kyseisen takauksen mahdollisiin vaikutuksiin eli vaikutuksiin, joita tästä toimenpiteestä voi aiheutua.

80 IFPEN ja Ranskan hallitus kiistävät näiden perustelujen perusteltavuuden.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

81 Aluksi on todettava, että – kuten ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan tarkastelun yhteydessä on todettu – kyseinen toimenpide ei ole asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettu tukiohjelma.

82 Unionin yleinen tuomioistuin oli siten oikeassa katsoessaan valituksenalaisen tuomion 173 kohdassa, ettei tähän tapaukseen voitu soveltaa oikeuskäytäntöä, joka koskee komission näyttövelvollisuuksia tukiohjelmien alalla.

83 Koska ensimmäisen valitusperusteen toinen osa perustuu virheelliselle olettamalle siitä, että kyseistä toimenpidettä on pidettävä tukiohjelmana, tämä valitusperusteen osa on näin ollen hylättävä perusteettomana.

84 Komission toissijaisesti esittämien perustelujen osalta on sen esittämän tavoin tarkistettava, tekikö unionin yleinen tuomioistuin oikeudellisen virheen todetessaan, ettei komissio voinut IFPENin saaman edun olemassaolon osoittaakseen rajoittaa tutkintaansa niihin mahdollisiin vaikutuksiin, joita kyseisellä toimenpiteellä voi olla kyseisen laitoksen suhteissa pankki- ja rahoituslaitoksiin, vaan sen olisi pitänyt tutkia myös EPIC-asemaan liittyvän takauksen aiheuttamat tosiasialliset vaikutukset.

85 Nämä perustelut johtuvat kuitenkin valituksenalaisen tuomion virheellisestä tulkinnasta.

86 Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi valituksenalaisen tuomion 79 ja 182 kohdassa, että komissio oli myöntänyt, ettei IFPEN ollut saanut EPIC-asemaansa liittyvästä takauksesta todellista taloudellista etua suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin kyseessä olevana ajanjaksona. Unionin yleinen tuomioistuin korosti erityisesti, että kyseisen päätöksen 199 perustelukappaleessa komissio oli todennut, ettei etu, jota IFPEN olisi voinut mahdollisesti saada rajoittamattomasta takauksesta markkinaehtoja edullisempien lainakorkojen muodossa, toteutunut kyseessä olevana ajanjaksona.

87 Unionin yleinen tuomioistuin otti tämän toteamuksen huomioon ja totesi valituksenalaisen tuomion 188 kohdassa, että 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) tarkoitettu yksinkertainen olettama, jonka mukaan EPIC-asemaan liittyvä implisiittinen ja rajoittamaton valtiontakaus johtaa kyseisen edunsaajayrityksen taloudellisen tilanteen paranemiseen, oli nyt käsiteltävässä tapauksessa kumottu.

88 Päinvastoin kuin komissio väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei siten millään tavoin viitannut siihen, että komission olisi pitänyt tutkia myös kyseisen toimenpiteen todelliset vaikutukset kyseessä olevana ajanjaksona osoittaakseen IFPENin suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin saaman edun olemassaolon. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin ainoastaan totesi, että koska komissio itse oli todennut, ettei kyseessä olevalla ajanjaksolla ollut ilmennyt todellisia vaikutuksia, 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettu olettama oli kumottu.

89 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä kaikilta osin.

*Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa*

– *Asianosaisten lausumat*

90 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa komissio moittii unionin yleistä tuomioistuin siitä, että tämä lausui niiden väitteiden ulkopuolelta, joita asianosaiset olivat esittäneet sitä kysymystä koskevilta osin, oliko IFPEN saanut etua suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin.

91 Komissio toteaa tältä osin, ettei IFPEN ollut ensimmäisessä oikeusasteessa nostamassaan kanteessa lainkaan arvostellut komission analyysia siitä, oliko se saanut tällaista etua. Ranskan tasavalta puolestaan tyytyi kiistämään tämän edun olemassaolon pelkästään sillä perusteella, ettei komissio ollut näyttänyt sitä toteen, eikä se vedonnut väitteensä tueksi mihinkään perusteluihin.

92 Komissio katsoo näin ollen, ettei unionin yleinen tuomioistuin noudattanut toimivaltansa rajoja, kun se hyväksyi väitteen, jota toinen kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa olevista asianosaisista ei ollut esittänyt ja jota toinen kantajista ei ollut tarkentanut riittävästi.

93 IFPEN ja Ranskan hallitus kiistävät näiden perustelujen perusteltavuuden.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

94 Aluksi on korostettava, että valituksenalaisen tuomion 58 ja 185 kohdasta ilmenee, että Ranskan tasavalta riitautti unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamansa kanteen kolmannen kanneperusteen ensimmäisessä osassa riidanalaiseen päätökseen sisältyvät komission toteamukset, jotka koskivat sitä, oliko IFPEN saanut etua suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin.

95 Lisäksi, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 92 kohdassa, IFPEN on unionin yleiseen tuomioistuimeen toimittamissaan kanteessa ja vastauksessa useaan kertaan kiistänyt komission analyysin tällaisen edun olemassaolosta.

96 Näin ollen ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on hylättävä perusteettomana.

97 Koska ensimmäisen valitusperusteen kaikki osat on hylätty, valitusperuste on hylättävä.

***Toinen valitusperuste***

– *Asianosaisten lausumat*

98 Toisessa valitusperusteessaan, joka koskee pääasiallisesti valituksenalaisen tuomion 134–137 ja 188–193 kohtaa, komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta yhtäältä siitä, että tämä teki oikeudellisen virheen siltä osin kuin kyse on unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistaman edun olemassaoloa koskevan olettaman ulottuvuuden määrittelemisestä, ja toisaalta siitä, että kyseinen tuomioistuin totesi virheellisesti, että tämä olettama oli nyt käsiteltävässä tapauksessa kumottu siltä osin kuin kyse on IFPENin suhteista pankki- ja rahoituslaitoksiin.

99 Komissio muistuttaa tässä valitusperusteessaan ensinnäkin, että kyseisen tuomion nojalla sen ei tarvinnut osoittaa takauksen todellisia vaikutuksia näyttääkseen toteen EPIC-asemassa olevan yksikön saaman edun olemassaolon. Komissio voi nimittäin tukeutua tältä osin takauksesta itsestään seuraavaan yksinkertaiseen olettamaan.

100 Komissio toteaa seuraavaksi, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 188–192 kohdassa virheellisesti, että etua koskeva olettama oli kumottu sen vuoksi, ettei kyseessä olevana ajanjaksona ollut ilmennyt todellisia vaikutuksia IFPENin suhteissa pankki- ja rahoituslaitoksiin, sillä tämä seikka ei ollut riittävä tämän olettaman kumoamiseksi. Komission mukaan sen näyttämiseksi toteen, että mainittu olettama on kumottu, olisi lisäksi pitänyt osoittaa, ettei kyseinen takaus ollut omiaan aiheuttamaan IFPENin erityispiirteiden vuoksi sille etua suhteissa, joita sillä on edellä mainittuihin toimijoihin.

101 Lopuksi komissio toteaa, että rajoittaessaan siten kyseisen etua koskevan olettaman ulottuvuutta unionin yleinen tuomioistuin sovelsi virheellisesti SEUT 107 artiklan 1 kohtaa ja tässä määräyksessä tarkoitetun edun olemassaoloa koskevia todistelusääntöjä.

102 IFPEN ja Ranskan tasavalta kiistävät näiden perustelujen perusteltavuuden.

103 IFPEN väittää, että unionin yleinen tuomioistuin oli oikeassa todetessaan, ettei komissio voinut tässä tapauksessa vedota 3.4.2014 annetusta tuomiosta Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) ilmenevään olettamaan.

104 IFPEN korostaa, että tämä olettama on poikkeus periaatteesta, jonka mukaan komission kuuluu näyttää toteen, että toimenpide täyttää edellytykset luokittelemiselle SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. Tällaista olettamaa on siten tulkittava suppeasti ja sitä on siis sovellettava vain, kun todellisen edun olemassaolo on uskottavaa.

105 IFPEN toteaa lisäksi, ettei komissio ollut riidanalaisessa päätöksessä täsmentänyt syitä, joiden vuoksi olettama IFPENiä hyödyttävän udun olemassaolosta oli uskottava. Kyseinen päätös ei IFPENin mukaan näin ollen täyttänyt SEUT 296 artiklasta ilmeneviä perusteluvaatimuksia.

106 IFPEN huomauttaa kyseisen olettaman kumoamisesta, että unionin yleinen tuomioistuin oli oikeassa todetessaan valituksenalaisen tuomion 189–192 kohdassa, ettei se ollut kyseessä olevana ajanjaksona saanut EPIC-asemaansa liittyvästä takauksesta mitään etua suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin. Komissio ei ollut myöskään esittänyt mitään selvitystä, jonka perusteella olisi voitu todeta, että tilanteessa oli vuoden 2010 jälkeen mahdollisesti tapahtunut muutos, jonka johdosta IFPEN olisi ottanut lainaa markkinaehdoista poikkeavilla ehdoilla.

107 Ranskan tasavallan mukaan komission toinen valitusperuste on puolestaan hylättävä perusteettomana. Ranskan hallitus viittaa tältä osin pääasiallisesti perusteluihin, joita se on esittänyt vastatessaan ensimmäisen valitusperusteen toiseen osaan.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

108 On todettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokitteleminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää, että kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät. Kyseessä on ensinnäkin oltava valtion toimenpide tai valtion varoista toteutettu toimenpide. Toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kolmanneksi toimenpiteellä on annettava valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena. Neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua (tuomio 21.12.2016, komissio v. World Duty Free Group ym., C-20/15 P ja C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 18.5.2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, 13 kohta).

109 Kolmannesta näistä edellytyksistä on erityisesti todettava, että unionin tuomioistuimen niin ikään vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtiontukina pidetään toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä suoraan tai välillisesti tai joita on pidettävä taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa (tuomio 2.9.2010, komissio v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

110 On korostettava, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa – komissiolla on velvollisuus esittää näyttö SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolosta. Erityisesti todistelua valtiontukiasioissa koskevan unionin tuomioistuimen

oikeuskäytännön mukaan komission on toteutettava kyseisten toimenpiteiden tutkintamenettely huolellisesti ja puolueettomasti, jotta sillä on tuen olemassaolon ja mahdollisesti sen yhteismarkkinoille soveltumattomuuden tai sääntöjenvastaisuuden toteavaa lopullista päätöstä tehdessään käytettävissään mahdollisimman kattavat ja luotettavat tiedot (tuomio 3.4.2014, Ranska v. komissio, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 63 kohta).

111 Unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamasta tuomiosta Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217, 98 ja 99 kohta) käy kuitenkin ilmi, että komissio voi tässä tutkinnassa vedota yksinkertaiseen olettamaan, jonka mukaan implisiittisen ja rajoittamattoman valtiontakauksen myöntäminen sellaiselle yritykselle, johon ei sovelleta tavanomaisia saneeraus- ja selvitystilamenettelyjä, johtaa kyseisen takauksen saajayrityksen taloudellisen tilanteen paranemiseen alentamalla kustannuksia, jotka tavallisesti rasittavat sen talousarviota. Näin ollen olemassa olevia tukia koskevan menettelyn yhteydessä on tällaisesta takauksesta sen saajayritykselle koituvan edun osoittamiseksi riittävää, että komissio osoittaa tällaisen takauksen olemassaolon sellaisenaan, eikä sen tarvitse osoittaa, mitä todellisia vaikutuksia takauksella on sen myöntämisestä alkaen.

112 Näiden toteamusten perusteella on tarkistettava, onko unionin yleinen tuomioistuin komission väittämän tavoin tehnyt oikeudellisia virheitä unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistaman yksinkertaisen olettaman ulottuvuutta määrittäessään ja tämän seurauksena todetessaan, että olettama oli nyt käsiteltävässä tapauksessa kumottu.

113 Tältä osin todettava, että valituksenalaisen tuomion 134–137 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin korosti ensin, että mahdollisuus käyttää olettamaa todistuskeinona riippuu niiden hypoteesien uskottavuudesta, joihin se perustuu. Erityisesti 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettu olettama perustuu sen mukaan kahteen lähtökohtaan, jotka unionin tuomioistuin on katsonut uskottaviksi ja joiden mukaan yhtäältä jäsenvaltion julkisten viranomaisten takauksen olemassaololla on suotuisa vaikutus velkojien arvioon tämän takauksen saajan maksukyvyttömyysriskistä ja toisaalta tämä suotuisa vaikutus ilmenee luottokustannusten alenemisena.

114 Toiseksi IFPENin suhteista pankki- ja rahoituslaitoksiin unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 188–190 kohdassa, että nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin tuomioistuimen täten vahvistama olettama oli kumottu, koska komission tutkinta oli osoittanut, ettei IFPEN ollut saanut EPIC-asemaansa liittyvästä takauksesta todellista taloudellista etua kyseessä olevana ajanjaksona.

115 On todettava, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomionsa 134–137 ja 188–190 kohdassa esittämää päättelyä rasittavat oikeudelliset virheet.

116 Kuten julkisasiamies pääasiallisesti totesi ratkaisuehdotuksensa 123 kohdassa, komissio voi yksinomaan sen seikan, että IFPENille oli myönnetty valtiontakaus, perusteella vedota etua koskevaan olettamaan, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sen vahvistanut 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217), koska tämä olettama perustuu ajatukseen siitä, että EPIC saa tai voi saada asemaansa liittyvän takauksen johdosta rahoitusmarkkinoilla yleisesti saatavilla olevia edullisemmat rahoitusehdot. Komission ei siis pitänyt tähän olettamaan vedotakseen osoittaa kyseisestä takauksesta seuraavia todellisia vaikutuksia (ks. vastaavasti tuomio 3.4.2014, Ranska v. komissio, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 99 kohta).

117 Vaikka pitääkin paikkansa, että tällainen olettama on pelkästään yksinkertainen olettama ja siten kumottavissa, se voidaan kumota ainoastaan sikäli kuin on näytetty toteen, että kun otetaan huomioon se taloudellinen ja oikeudellinen yhteys, johon kyseinen EPIC-asemaan liittyvä takaus liittyy, on uskottavaa, ettei kyseinen EPIC ole saanut menneisyydessä eikä tule saamaan tulevaisuudessa minkäänlaista todellista taloudellista etua tästä takauksesta.

118 Päinvastoin kuin unionin yleinen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 134–137 ja 188–190 kohdassa, pelkästään se seikka, että tällaisen takauksen saaja ei ole menneisyydessä saanut todellista taloudellista etua EPIC-asemastaan, ei näin ollen sinällään riitä kumoamaan olettamaa edun olemassaolosta.

119 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti todennut valituksenalaisen tuomion 134–137 kohdassa, että mahdollisuus vedota unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistamaan olettamaan perustuu takauksen saajaan kohdistuvien todellisten vaikutusten olemassaoloon, ja tämän jälkeen kyseisen tuomion 188–190 kohdassa, että IFPENin ja pankki- ja rahoituslaitosten välisten suhteiden osalta mainittu olettama oli kumottu.

120 Edellä esitetyn perusteella toinen valitusperuste on hyväksyttävä.

***Kolmas valitusperuste***

*– Asianosaisten lausumat*

121 Kolmannessa valitusperusteessaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 134–161 kohtaa, komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä teki virheen todetessaan, ettei komissio voinut vedota yksinkertaiseen olettamaan sellaisen edun olemassaolosta, jonka IFPEN sai suhteissaan toimittajiinsa ja asiakkaihinsa.

122 Komission mukaan unionin yleisen tuomioistuimen tällainen päätelmä perustuu pääasiallisesti yhtäältä 3.4.2014 annetun tuomion Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) ja takauksia koskevan tiedonannon virheelliseen tulkintaan ja toisaalta siihen, ettei takauksella väitetysti ollut uskottavaa vaikutusta IFPENin suhteissa toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa.

123 Komissio väittää ensinnäkin 3.4.2014 annetun tuomion Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) tulkinnasta, ettei kyseisestä tuomiosta millään tavoin ilmene, ettei olettamaa edun olemassaolosta voisi soveltaa EPICin suhteisiin toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa. Tältä osin komissio korostaa, että unionin tuomioistuimen kyseisessä tuomiossaan yksilöimä etu perustuu kahteen osatekijään eli luottoehtojen parantumiseen ja siihen, ettei EPICin tarvitse maksaa valtion ottamaa riskiä vastaavaa asianmukaista takausmaksua. Näitä toteamuksia voidaan soveltaa myös IFPENin kaltaisen EPICin suhteisiin kaupallisiin velkojiinsa.

124 Se, että sekä 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) että takauksia koskevassa tiedonannossa viitataan edun olemassaoloa koskevan olettaman tutkinnan yhteydessä ainoastaan pankki- tai rahoituslaitosten myöntämiin luottoihin, ei komission mukaan myöskään sulje pois sitä, että kyseistä olettamaa voidaan soveltaa myös EPICin suhteisiin kaupallisiin velkojiinsa, koska unionin tuomioistuin on esittänyt tämän viittauksen mainitussa tuomiossa vain esimerkkinä.

125 Toiseksi siltä osin kuin on kysymys siitä, ettei takauksella väitetysti ole uskottavaa vaikutusta suhteisiin, joita IFPENin kaltaisella EPICillä on toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa, komissio toteaa ensinnäkin, ettei voida perustellusti väittää, että kaupalliset velkojat suhtautuvat yleensä välinpitämättömästi siihen, maksetaanko niiden saatavat. Kaikessa luotonannossa – olipa kyse rahoitusluotosta tai tavaraluotosta – maksamatta jäämisen riski päinvastoin vaikuttaa sopimuspuolten väliseen suhteeseen. Tästä seuraa, että nyt käsiteltävässä tapauksessa varmuudella, joka IFPENin kaupallisella velkojalla on siitä, että valtio maksaa saatavan, jos kyseinen laitos ei sitä maksa, on komission mukaan näin ollen lähtökohtaisesti huomattava merkitys tälle velkojalle.

126 Komissio huomauttaa tämän jälkeen, että valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että sen hypoteesin uskottavuus, jonka mukaan valtiontakauksen olemassaololla on suotuisa vaikutus IFPENin suhteissa toimittajiinsa ja tämä suotuisa vaikutus ilmenee näiden toimittajien tarjoamien hintojen alentamisena, ei ole itsestään selvää. Komissio katsoo kuitenkin, että vaikka hinnanalennus voi johtua monista tekijöistä eikä pelkästään EPIC-asemaan liittyvästä takauksesta, 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistetun edun olemassaoloa koskevan olettaman soveltamista ei kuitenkaan voida sivuuttaa EPICin suhteissa toimittajiinsa.

127 IFPEN väittää puolestaan, että komissio pyrkii kolmannella valitusperusteellaan tosiasiassa riitauttamaan tosiseikkoja ja näyttöä koskevat arvioinnit, joita unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 90–131 kohdassa. IFPENin mielestä valitusperuste on siten jätettävä tutkimatta.

128 Asiakysymyksen osalta IFPEN ja Ranskan hallitus kiistävät komission perustelujen perusteltavuuden.

129 IFPEN huomauttaa, että koska EPIC-asemaan liittyvän takauksen myöntämistä on pidettävä yksittäisenä tukena ja koska 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettua olettamaa ei voida soveltaa nyt käsiteltävässä tapauksessa, unionin yleinen tuomioistuin oli oikeassa katsoessaan valituksenalaisen tuomion 129 kohdassa, että komission oli tarkasteltava takauksen todellisia vaikutuksia näyttääkseen toteen IFPENin saaman edun olemassaolon.

130 IFPEN katsoo lisäksi, että päinvastoin kuin komissio väittää valituksessaan, tämä ei ole yksilöinyt riidanalaisessa päätöksessä etua, jonka IFPENin velkojat – erityisesti sen toimittajat ja asiakkaat – olisivat saaneet.

131 IFPEN korostaa tältä osin, että komissio päätteli sekä riidanalaisessa päätöksessä että valituksessaan virheellisesti yhtäältä IFPENin ja sen toimittajien välisten suhteiden osalta, ettei kyseisten toimittajien tarvitse maksaa myyntilaskurahoituksesta perittävää palkkiota luovuttaakseen IFPENiltä olevat saatavansa, koska ne hyötyvät implisiittisestä valtiontakauksesta, ja toisaalta IFPENin ja tämän asiakkaiden välisistä suhteista, että IFPEN pystyi EPIC-asemaansa liittyvän takauksen ansiosta tarjoamaan asiakkailleen suoritustakuun tai best effort -takauksen. Unionin yleinen tuomioistuin oli siten oikeassa katsoessaan valituksenalaisen tuomion 99–108 ja 111–120 kohdassa, että hypoteesi, johon komissio oli vedonnut sen edun osalta, jonka IFPEN oli väitetysti saanut suhteissaan asiakkaisiinsa ja toimittajiinsa, oli teoreettinen ja epäuskottava.

132 Ranskan tasavalta katsoo puolestaan, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt oikeudellista virhettä implisiittisestä ja rajoittamattomasta valtiontakauksesta aiheutuvan edun olemassaoloa koskevan olettaman soveltamisalaa määritellessään. Kyseisen jäsenvaltion mukaan unionin yleinen tuomioistuin oli oikeassa, kun se ei ulottanut tätä takausta koskemaan EPICin suhteita toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa.

133 Ranskan hallitus muistuttaa tässä yhteydessä ensinnäkin, ettei 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettu olettama perustu EPICin suhteita toimittajiinsa tai asiakkaisiinsa koskevaan hypoteesiin, joten komissio ei voinut vedota siihen tällaisessa tilanteessa.

134 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa, mahdollisuus käyttää tällaista olettamaa todistuskeinona riippuu joka tapauksessa niiden hypoteesien uskottavuudesta, joihin olettama perustuu.

135 Riidanalainen päätös perustuu tältä osin yhtäältä hypoteesiin, jonka mukaan valtiontakauksen saanut EPIC hyötyy toimittajiensa myöntämistä hintojen alennuksista. Ranskan tasavallan mukaan unionin yleinen tuomioistuin katsoi perustellusti, että hinnanalennus toimittajan ja kyseisen EPICin välisissä

suhteissa perustuu kuitenkin moniin tekijöihin, muun muassa tehtyjen tilausten määrään, toimittajan myöntämiin maksuaikoihin tai sopimussuhteiden kestoon. Hinnanalennus ei siis johdu viranomaisten EPICille antaman takauksen olemassaolosta.

136 Toisaalta IFPENin suhteista asiakkaisiinsa kyseinen jäsenvaltio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin oli oikeassa katsoessaan valituksenalaisen tuomion 141 kohdassa, ettei komissio ollut riidanalaisessa päätöksessä määritellyt etua, joka IFPENille aiheutuu valtiontakauksen olemassaolosta, minkä vuoksi olettama, johon komissio pyrki vetoamaan, oli tältä osin vailla kohdetta. Ranskan tasavallan mukaan komissio ei nimittäin ole osoittanut, miten EPIC-asemaan liittyvä implisiittinen ja rajoittamaton valtiontakaus olisi parantanut IFPENin asemaa sen suhteissa asiakkaisiinsa.

*– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

137 Aluksin on todettava, että päinvastoin kuin IFPEN väittää, komissio ei pyri kolmannessa valitusperusteessaan riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa tekemiä tosiseikkoja ja näyttöä koskevia arviointeja.

138 Komissio nimittäin väittää tässä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 134–160 kohdassa, ettei komissio voinut vedota unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistamaan olettamaan edun olemassaolosta osoittaakseen sellaisen edun olemassaolon, jonka IFPEN saa valtiontakauksesta suhteissaan toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa.

139 Tältä osin pitää paikkansa, että kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin nimenomaisesti tunnusti EPIC-asemaan liittyvään takaukseen liittyvän yksinkertaisen olettaman olemassaolon ainoastaan niiden suhteiden osalta, joita kyseisellä laitoksella on pankki- ja rahoituslaitoksiin. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 168 kohdassa, kyseisestä tuomiosta ei kuitenkaan ilmene, ettei tällaista olettamaa periaatteessa voitaisi soveltaa EPICin muihin suhteisiin ja muun muassa niihin suhteisiin, joita sillä on toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa.

140 Päinvastoin kuin unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 147 kohdassa totesi, siitä seikasta, että komissio osoitti La Poste -päätöksessään – joka riitautettiin asiassa, jonka johdosta annettiin 3.4.2014 tuomio Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) – EPICin saaman edun olemassaolon ainoastaan tutkiessaan kyseisen laitoksen suhteita pankki- ja rahoituslaitoksiin tutkimatta sen suhteita toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa, ei ensinnäkään voida tehdä mitään hyödyllisiä arviointeja. Unionin tuomioistuin ei nimittäin todennut tällaista seikkaa viimeksi mainitun tuomion 94–99 kohdassa, joissa EPIC-asemaan liittyvään takaukseen liittyvän yksinkertaisen olettaman olemassaolo vahvistettiin.

141 Niistä johtopäätöksistä, joita unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 152 kohdassa unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antaman tuomion Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) 96 kohtaan sisältyvästä viittauksesta 8.12.2011 annettuun tuomioon Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), on korostettava, että viimeksi mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin totesi pääasiallisesti, että kansalliset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia kumoamaan SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla valtiontakauksen tilanteessa, jossa sääntöjenvastainen tuki on pantu täytäntöön viranomaisen myöntämällä takauksella sellaisen lainan kattamiseksi, jonka rahoitusyhtiö on myöntänyt yritykselle, joka ei olisi voinut saada tällaista rahoitusta normaalein markkinaehdoin.

142 Asiassa, jonka johdosta annettiin 8.12.2011 tuomio Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), ei ollut kiistaa kyseisen julkisen viranomaisen antaman takauksen luokittelemisesta unionin tuomioistuimessa lainanottajalle myönnetyksi valtiontueksi, koska oli riidatonta, että lainanottaja oli kyseisen takauksen antamisajankohtana jo vaikeuksissa eikä siten olisi voinut saada pääomamarkkinoilta rahoitusta ilman tätä takausta.

143 Päinvastoin kuin unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomionsa 152 kohdassa, viittaus mainittuun tuomioon ei siten anna mitään hyödyllisiä tietoja unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistaman etua koskevan yksinkertaisen olettaman ulottuvuudesta.

144 Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään voinut tehdä valituksenalaisen tuomion 156 kohdassa mitään johtopäätöksiä kyseisen olettaman ulottuvuudesta sillä perusteella, että unionin tuomioistuin viittasi 3.4.2014 antamansa tuomion Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) 97 kohdassa takauksia koskevan tiedonannon 1.2, 2.1 ja 2.2 kohtaan.

145 Pitää toki paikkansa, että takauksia koskevassa tiedonannossa viitataan ainoastaan etuun, jota valtiontakauksen saaja voi saada edullisempina lainaehtoina, kuten alempana korkona tai lievempinä vakuusvaatimuksina. Unionin tuomioistuimen viittaus takauksia koskevan tiedonannon mainittuihin kohtiin oli kuitenkin perusteltua asian, jonka johdosta annettiin 3.4.2014 tuomio Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217), olosuhteiden perusteella, sillä tuossa asiassa oli kyse ainoastaan siitä edusta, jonka kyseinen EPIC voi saada asemaansa liittyvästä takauksesta suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin.

146 Lopuksi on todettava, että perustelu, jonka unionin yleinen tuomioistuin on halunnut esittää unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) ja erityisesti sen 104 kohdassa esittämien toteamusten perusteella, on vähintäänkin epäselvä. Ei nimittäin ole ymmärrettävissä, millä tavoin nämä toteamukset vahvistavat – kuten unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin katsoi –, että kevennetty todistuskeino, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi sen osoittamiseksi, muodostaako EPIC-asemaan liittyvä implisiittinen ja rajoittamaton valtiontakaus taloudellisen edun, olisi sovellettavissa yksinomaan tapaukseen, jossa lainanottaja kyseisen takauksen ansiosta saa alhaisemman koron tai joutuu antamaan vähemmän vakuuksia.

147 Näin ollen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 160 kohdassa, että unionin tuomioistuimen 3.4.2014 antamassaan tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistaman edun olemassaolosta koskevan olettaman soveltaminen rajoittuu suhteisiin, joihin sisältyy rahoitustoimi, laina tai laajemmin ottaen EPICin velkojan antama luotto, ja erityisesti kyseisen laitoksen suhteisiin pankki- ja rahoituslaitoksiin.

148 Kolmas valitusperuste on tämän vuoksi hyväksyttävä.

149 Tämän lisäksi on täsmennettävä, ettei kyseistä tuomiota myöskään voida tulkita siten, että mainittu olettama voitaisiin automaattisesti ulottaa koskemaan EPICin suhteita toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa ilman, että on tarpeen tutkia ensin, onko etu, jonka tämä laitos voi tästä saada, samankaltainen kuin se etu, jonka kyseinen laitos saa suhteissaan pankki- ja rahoituslaitoksiin, kun otetaan huomioon ensiksi mainittujen toimijoiden käyttäytyminen.

150 Kuten edellä 116 kohdassa on todettu, 3.4.2014 annetussa tuomiossa Ranska v. komissio (C-559/12 P, EU:C:2014:217) vahvistettu olettama perustuu hypoteesiin, jonka mukaan EPIC saa tai voi saada asemaansa liittyvän takauksen johdosta rahoitusmarkkinoilla yleisesti saatavilla olevia edullisemmat rahoitusehdot. Mainitun olettaman soveltaminen EPICin suhteisiin toimittajiinsa ja asiakkaisiinsa on siten perusteltua ainoastaan sikäli kuin tällaisia edullisempia ehtoja esiintyy myös sen suhteissa viimeksi mainittuihin toimijoihin kyseisillä markkinoilla.

151 Tästä seuraa, että kun komission tarkoituksena on soveltaa mainittua olettamaa, sen on tutkittava se taloudellinen ja oikeudellinen yhteys, johon markkinat, joita kyseiset suhteet koskevat, kuuluu. Komission on erityisesti varmistettava, onko hypoteesi, joka koskee vastaavaa etua kuin EPICin ja pankki- ja rahoituslaitosten välisissä suhteissa ilmenevä etu, perusteltu kyseisten markkinoiden toimijoiden käyttäytymisen perusteella.

152 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisellä tuomiolla riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 3–5 kohdan ja 2–12 artiklan.

## Asian palauttaminen unionin yleiseen tuomioistuimeen

153 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu kumotaan, joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

154 Koska asia ei ole ratkaisukelpoinen toisen ja kolmannen valitusperusteen taustalla olevien perustelujen osalta, unionin tuomioistuimen on palautettava asia unionin yleiseen tuomioistuimeen näiden valitusperusteiden käsittelemistä varten.

## Oikeudenkäyntikulut

155 Koska asia on palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen, tämän muutoksenhakumenettelyn oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**1) Unionin yleisen tuomioistuimen 26.5.2016 antama tuomio Ranska ja IFP Énergies nouvelles vastaan komissio (T-479/11 ja T-157/12, EU:T:2016:320) kumotaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisellä tuomiolla valtiontuesta C 35/08 (ex NN 11/08), jota Ranska on myöntänyt julkisoikeudelliselle laitokselle Institut Français du Pétrole, 29.6.2011 annetun komission päätöksen 2012/26/EU 1 artiklan 3–5 kohdan ja 2–12 artiklan.**

**2) Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen.**

**3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Allekirjoitukset